ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

2. července 2009 *

Ve věci C-32/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria (Španělsko) ze dne 18. ledna 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 28. ledna 2008, v řízení

Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA)

proti

Cul de Sac Espacio Creativo SL,

Acierta Product & Position SA,

* Jednací jazyk: španělština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj), A. Tizzano, A. Borg Barthet a E. Levits, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. ledna 2009,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA) M. J. Sanmartín Sanmartín, abogada,

– za Cul de Sac Espacio Creativo SL O. L. Herreros Chicem, abogado,

– za Acierta Product & Position SA T. Sánchez Morgado, abogada,

– za vládu Spojeného království I. Rao, jako zmocněnkyní, ve spolupráci se S. Malyniczem, barrister,

– za Komisi Evropských společenství I. Martínez del Peral a H. Krämerem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. března 2009,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 14 odst. 1 a 3 a čl. 88 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. 2002, L 3, s. 1; Zvl. vyd. 13/27, s. 142, dále jen „nařízení").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (dále jen „FEIA") na jedné straně a společnostmi Cul de Sac Espacio Creativo SL (dále jen „Cul de Sac") a Acierta Product & Position SA (dále jen „Acierta") na straně druhé ve věci vlastnictví (průmyslových) vzorů Společenství pro nástěnné hodiny.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Z prvního bodu odůvodnění nařízení vyplývá, že je jeho účelem vytvořit „(průmyslový […]) vzor […] Společenství, kter[ému] je poskytována jednotná ochrana s jednotným účinkem na celém území Společenství“.

4 Osmý bod odůvodnění nařízení stanoví:

„Z toho plyne, že pro jednotlivá průmyslová odvětví [pro hospodářství] Společenství je klíčový přístupnější systém ochrany (průmyslových) vzorů, [lépe] přizpůsobený potřebám vnitřního trhu.“

5 Devátý bod odůvodnění tohoto nařízení uvádí:

„Důležitá [Hmotněprávní] ustanovení tohoto nařízení upravujícího [upravující] (průmyslové) vzory by měla být uvedena v soulad s příslušnými ustanoveními směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 98/71/ES [ze dne 13. října 1998 o právní ochraně (průmyslových) vzorů (Úř. věst. L 289, s. 28; Zvl. vyd. 13/25, s. 120)].“

6 Podle šestnáctého bodu odůvodnění nařízení:

„Některá tato odvětví [hospodářství Společenství] vytvářejí velké množství (průmyslových) vzorů na výrobky často mající krátkou tržní životnost, kde je ochrana nezatížená formalitami zápisu výhodou a doba trvání ochrany má menší význam. […]“

7 Dvacátý první bod odůvodnění nařízení uvádí:

„Je […] žádoucí, aby nezapsaný (průmyslový) vzor Společenství zajišťoval pouze právo zabraňující jeho kopírování. […]“

8 Znění dvacátého pátého bodu odůvodnění nařízení je následující:

„Pro ta odvětví průmyslu, která vyrábějí v krátkém čase velká množství (průmyslových) vzorů s možnou krátkou životností, z nichž pouze některé mohou být nakonec obchodně využity, budou výhodné nezapsané (průmyslové) vzory Společenství. Dále je nutné, aby tato odvětví mohla snadněji využívat zapsané (průmyslové) vzory Společenství. Tuto potřebu by proto vyřešila možnost spojit několik (průmyslových) vzorů do jedné společné přihlášky. Nicméně s (průmyslovými) vzory obsaženými v jedné společné přihlášce by bylo možno pro účely […] postoupení vlastnictví […] zacházet nezávisle na sobě.“

9 Třicátý první bod odůvodnění nařízení stanoví:

„Toto nařízení nebrání uplatňovat na (průmyslové) vzory chráněné (průmyslovými) vzory Společenství průmyslová majetková práva nebo jiná příslušná práva členských států, která se týkají ochrany (průmyslového vzoru) nabytého zápisem nebo ta, která se týkají nezapsaných (průmyslových) vzorů […]. [Toto nařízení nebrání uplatňovat na (průmyslové) vzory chráněné (průmyslovými) vzory Společenství právní úpravu průmyslového vlastnictví nebo jinou relevantní právní úpravu členských států, jako je právní úprava ochrany (průmyslového vzoru) nabyté zápisem nebo týkající se nezapsaných (průmyslových) vzorů] […].“

10 V souladu s čl. 1 odst. 2 písm. a) nařízení:

„(Průmyslový) vzor je chráněn

a) ‚nezapsaným (průmyslovým) vzorem Společenství‘, je-li zpřístupněn veřejnosti způsobem stanoveným tímto nařízením.“

11 Zatímco podle odstavce 3 tohoto článku:

„(Průmyslový) vzor Společenství má jednotnou povahu. Má stejné účinky v celém Společenství: může být […] převeden […] pouze pro území celého Společenství. Tato zásada platí, nestanoví-li toto nařízení jinak.“

12 Hlava II nařízení, nazvaná „Právo (průmyslových) vzorů“, se skládá zejména z oddílu 1, nazvaného „Požadavky na ochranu“, který obsahuje články 3 až 9, oddílu 3, nazvaného „Právo k (průmyslovému) vzoru Společenství“, který obsahuje články 14 až 18, a z oddílu 5, nazvaného „Neplatnost“, který je tvořen články 24 až 36.

13 Článek 3 písm. a) definuje „(průmyslový) vzor“ jako „vzhled výrobku jako celku nebo jeho části vyplývající z jeho znaků, zejména z linií, obrysů, barev, tvaru, struktury povrchu, a/nebo materiálu výrobku jako takového, a/nebo jeho dekoru“.

14 Článek 11 nařízení, nazvaný „Počátek a doba ochrany nezapsaného (průmyslového) vzoru Společenství“, ve svém odstavci 1 stanoví:

„(Průmyslový) vzor, který splňuje požadavky oddílu 1, je chráněn právem k nezapsanému (průmyslovému) vzoru po dobu tří let ode dne, kdy byl (průmyslový) vzor poprvé v rámci Společenství zpřístupněn veřejnosti.“

15 Článek 14 nařízení, nazvaný „Právo k (průmyslovému) vzoru Společenství“, v odstavcích 1 a 3 stanoví:

„1. Právo k (průmyslovému) vzoru Společenství má původce (průmyslového vzoru) [(průmyslového) vzoru] nebo jeho právní nástupce.

[…]

3. Pokud je však (průmyslový) vzor Společenství vyvinut zaměstnancem vykonávajícím své pracovní povinnosti nebo na základě příkazů svého zaměstnavatele, právo k (průmyslovému) vzoru Společenství má zaměstnavatel, pokud se nedohodnou jinak nebo není vnitrostátními právními předpisy stanoveno jinak.“

16 Článek 19 nařízení, nazvaný „Práva vyplývající ze vzoru“, stanoví v odstavci 2:

„Nezapsaný (průmyslový) vzor však poskytuje svému majiteli právo zabránit krokům uvedeným v odstavci 1 pouze tehdy, pokud napadené užití vyplývá z kopírování chráněného (průmyslového) vzoru.“

17 Článek 25 nařízení, nazvaný „Důvody neplatnosti“, v odstavci 1 písm. c) stanoví, že (průmyslový) vzor Společenství lze prohlásit neplatným pouze tehdy, „pokud na základě soudního rozhodnutí nemá majitel práva na (průmyslový) vzor Společenství podle článku 14 nárok“.

18 Článek 27, nazvaný „Zacházení s (průmyslovým) vzorem Společenství jako s národním (průmyslovým) vzorem“, v odstavci 1 stanoví:

„Nestanoví-li články 28, 29, 30, 31 a 32 jinak, považuje se (průmyslový) vzor Společenství jako předmět vlastnictví za celek [jako celek] a na celém území Společenství za národní (průmyslový) vzor zapsaný v členském státě, ve kterém

a) má majitel k příslušnému dni své bydliště nebo sídlo, nebo

b) má majitel k příslušnému dni svou pobočku [provozovnu], nelze-li použít písmeno a).“

19 Hlava IX nařízení, nazvaná „Příslušnost a řízení ve věcech žalob týkajících se (průmyslových) vzorů“, obsahuje oddíl 2, nazvaný „Spory týkající se porušení a platnosti (průmyslových) vzorů Společenství“, jehož součástí je článek 88.

20 Tento článek, nazvaný „Rozhodné právo“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Soudy pro (průmyslové) vzory Společenství se řídí ustanoveními tohoto nařízení.

2. Ve všech otázkách, které nejsou upraveny tímto nařízením, se řídí soud pro (průmyslové) vzory Společenství vnitrostátními právními předpisy, včetně mezinárodního práva soukromého.“

21 Článek 96, nazvaný „Vztah k ostatním formám ochrany podle vnitrostátních právních předpisů“, v odstavci 1 stanoví:

„Ustanoveními tohoto nařízení nejsou dotčena žádná ustanovení práva Společenství nebo právních předpisů členských států týkající se nezapsaných (průmyslových) vzorů […].“

22 Účelem směrnice 98/71 je podle třetího bodu jejího odůvodnění sblížit právní předpisy členských států o ochraně (průmyslových) vzorů.

23 V článku 2 této směrnice je upřesněno, že se vztahuje zejména na práva k (průmyslovým) vzorům zapsaným u ústředních úřadů průmyslového vlastnictví jednotlivých členských států nebo u Beneluxského úřadu pro vzory.

24 Podle čl. 11 odst. 1 písm. c) směrnice 98/71:

„Zápis (průmyslového) vzoru se zamítne nebo, v případě, že (průmyslový) vzor byl již zapsán, je prohlášen neplatným:

[…]

c) pokud přihlašovatel nebo majitel práva k (průmyslovému) vzoru k tomu není podle právních předpisů dotyčného členského státu oprávněn […] [pokud přihlašovatel nebo ten, v jehož prospěch je (průmyslový) vzor zapsán, není podle právních předpisů dotyčného členského státu majitelem práva k (průmyslovému) vzoru].“

Vnitrostátní právní úprava

25 Zákon 20/2003 o právní ochraně (průmyslových) vzorů (ley 20/2003, de Protección Jurídica del Diseño Industrial) ze dne 7. července 2003 (BOE č. 162, ze dne 8. července 2003, s. 26348, dále jen „ZPOPV“) se vztahuje pouze na zapsané (průmyslové) vzory.

26 Článek 14 odst. 1 ZPOPV stanoví, že „[p]rávo zápisu (průmyslového) vzoru má původce vzoru nebo jeho právní nástupce“.

27 Článek 15 ZPOPV, nazvaný „(Průmyslové) vzory vyvinuté v rámci pracovního vztahu nebo při poskytování služeb“, stanoví:

„Pokud byl (průmyslový) vzor vyvinut zaměstnancem vykonávajícím své pracovní povinnosti nebo podle příkazů jeho zaměstnavatele, nebo pokud byl vyvinut na objednávku v rámci smlouvy o poskytování služeb, má právo (průmyslový) vzor zapsat zaměstnavatel nebo ta strana smluvního vztahu, která objednala vytvoření vzoru, nebylo-li dohodnuto jinak.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

28 FEIA vypracovala projekt s názvem „D'ARTES", v rámci něhož mohlo padesát řemeslných dílen z různých odvětví díky návrhu (průmyslového) vzoru vytvořeného odborníkem v oboru zhotovit škálu předmětů za účelem jejich uvedení na trh.

29 Společnost AC&G SA (dále jen „AC&G") jako organizátor projektu stanovila podmínky uskutečňování projektu D'ARTES a byla pověřena výběrem návrhářů a tím, aby s nimi uzavřela smlouvy.

30 Na základě tohoto AC&G uzavřela s Cul de Sac ústní smlouvu, která nepodléhala španělskému zákoníku práce a podle níž byla Cul de Sac pověřena tím, aby vytvořila (průmyslový) vzor k nové kolekci výrobků a poskytla řemeslníkovi technickou asistenci při jejich zhotovování. Cul de Sac získala jako odměnu za tuto službu od AC&G částku 1800 eur bez daně.

31 Cul de Sac navrhla kolekci nástěnných (kukačkových) hodin, které byly v rámci projektu D'ARTES zhotoveny řemeslnicí Verónicou Palomares a představeny v dubnu 2005 pod názvem kolekce „Santamaría".

32 Cul de Sac a Acierta následně vyrobily a uvedly na trh kolekci kukačkových hodin s názvem „TIMELESS".

33 FEIA měla za to, že tyto kukačkové hodiny jsou kopií nezapsaných (průmyslových) vzorů Společenství, které tvořily kolekci „Santamaría" a za jejichž majitele se považuje jednak z pozice patronky a hlavní finanční garantky projektu D'ARTES, a jednak na základě toho, že AC&G na ni převedla výhradní práva k užívání výrobků vyvinutých

v rámci první etapy projektu, a podala proto proti společnostem Cul de Sac a Acierta žalobu pro porušení práv k uvedeným (průmyslovým) vzorům, a podpůrně pro nekalosoutěžní praktiky.

34 FEIA zejména tvrdí, že jí vlastnictví nezapsaných (průmyslových) vzorů Společenství týkajících se nástěnných hodin z kolekce „Santamaría" náleží v souladu s článkem 15 ZPOPV, jelikož tyto vzory byly vyvinuty společností Cul de Sac na objednávku ze strany společnosti AC&G, která jednala v rámci smlouvy o úplatném poskytování služeb jako „zjevný" zmocněnec FEIA.

35 Cul de Sac a Acierta zpochybňují, že by AC&G nebo FEIA byly v minulosti nebo současnosti vlastníky uvedených (průmyslových) vzorů, v důsledku čehož tvrdí, že FEIA nemá aktivní legitimaci.

36 Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria má za to, že se FEIA může dovolávat vlastnictví k (průmyslovým) vzorům dotčeným v původním řízení pouze tehdy, byla-li společnost AC&G, která jí vlastnictví postoupila, sama majitelkou práv k uvedených (průmyslovým) vzorům.

37 Za těchto podmínek Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má být čl. 14 odst. 3 nařízení č. 6/2002 vykládán v tom smyslu, že se vztahuje pouze na (průmyslové) vzory Společenství vyvinuté v rámci pracovněprávního vztahu, v němž je tvůrce/původce vázán smlouvou podléhající pracovnímu právu, jež nese znaky závislé činnosti a práce vykonávané na cizí účet? nebo

2) Mají být výrazy ‚zaměstnanec' a ‚zaměstnavatel' obsažené v čl. 14 odst. 3 nařízení č. 6/2002 vykládány v širším smyslu tak, aby zahrnovaly případy od pracovněprávního vztahu odlišné, jako jsou vztahy na základě občanskoprávní nebo obchodněprávní smlouvy (a tedy bez znaku závislosti, práce vykonávané na cizí účet a pravidelně), kterou se jedna osoba (původce) zavazuje vyvinout pro druhého (průmyslový) vzor za určitou cenu, a je v důsledku toho třeba mít za to, že právo k (průmyslovému) vzoru má osoba, která jej objednává, není-li dohodnut opak?

3) V případě záporné odpovědi na předchozí otázku z důvodu, že (průmyslové) vzory vyvinuté v rámci pracovněprávního vztahu a (průmyslové) vzory vyvinuté v nepracovním vztahu představují skutkově odlišné případy:

   a) má být použito obecné pravidlo čl. 14 odst. 1 nařízení č. 6/2002, a je v důsledku toho třeba mít za to, že právo k (průmyslovým) vzorům má původce, nedohodnou-li se strany na opaku? nebo

   b) má soud pro (průmyslové) vzory Společenství v souladu s čl. 88 odst. 2 nařízení č. 6/2002 použít vnitrostátní právní úpravu týkající se (průmyslových) vzorů?

4) V případě, že má být použito odkazu na vnitrostátní právní předpisy a tyto předpisy staví na roveň (jako je tomu ve španělském právu) (průmyslové) vzory vyvinuté v rámci pracovněprávního vztahu (náleží zaměstnavateli, nestanoví-li smlouva opak) a (průmyslové) vzory vyvinuté na objednávku (patří straně, která je objednává, nestanoví-li smlouva opak), je možné vnitrostátní právo použít?

5) V případě kladné odpovědi na předchozí otázku, není toto řešení ([průmyslové] vzory patří straně, která je objednává, nestanoví-li smlouva opak) v rozporu se zápornou odpovědí na druhou otázku?“

K předběžným otázkám

K první a druhé předběžné otázce, které se vztahují k rozsahu působnosti čl. 14 odst. 3 nařízení

38 Prostřednictvím těchto otázek, které je třeba posuzovat společně, se překládající soud táže, zda se čl. 14 odst. 3 nařízení vztahuje rovněž na (průmyslové) vzory vytvořené na objednávku, mimo pracovní vztah.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

39 FEIA a vláda Spojeného království se vyjádřily ve prospěch použití čl. 14 odst. 3 nařízení na (průmyslové) vzory vytvořené na objednávku vzhledem k tomu, že podle jejich názoru toto ustanovení, a zejména pojmy „zaměstnavatel“ a „zaměstnanec“, na které odkazuje, musí být vykládány nikoliv pouze s ohledem na znění uvedeného ustanovení, ale také ve světle obecné systematiky a účelů mechanismu, jehož jsou součástí.

40 Komise Evropských společenství, Cul de Sac a Acierta naproti tomu tvrdí, že se pravidlo stanovené čl. 14 odst. 3 nařízení vztahuje výhradně na (průmyslové) vzory vytvořené v rámci pracovněprávního vztahu nesoucího znaky závislé činnosti.

41 Acierta a Komise mimoto uvádějí, že čl. 14 odst. 3 je odchylkou či výjimkou z obecného pravidla obsaženého v odstavci 1 uvedeného článku a že jako takový nemůže být ani vykládán extenzivně, ani za použití analogie vztažen na případy jiné než výslovně uvedené.

42 Komise má konečně za to, že navrhovaný výklad je potvrzen přípravnými pracemi a procesem přijímání nařízení a že je v souladu s právní úpravou Společenství a mezinárodní právní úpravou týkající se jiných práv průmyslového vlastnictví.

Odpověď Soudního dvora

43 Jak vyplývá z čl. 14 odst. 1 nařízení, právo k (průmyslovému) vzoru Společenství má původce (průmyslového) vzoru nebo jeho právní nástupce.

44 Naproti tomu podle odstavce 3 uvedeného článku, který je výjimkou vzhledem k odstavci 1, má právo k (průmyslovému) vzoru Společenství zaměstnavatel, je-li (průmyslový) vzor Společenství vyvinut zaměstnancem vykonávajícím své pracovní povinnosti nebo jednajícím na základě příkazů svého zaměstnavatele, pokud se

nedohodnou jinak nebo není vnitrostátními právními předpisy stanoveno jinak. Jako výjimka musí být čl. 14 odst. 3 vykládán restriktivně.

45 Je tedy třeba odmítnout argumentaci FEIA a vlády Spojeného království, podle níž mají být zejména pojmy „zaměstnavatel“ a „zaměstnanec“ obsažené v uvedeném odstavci vykládány v širším smyslu za účelem použití tohoto ustanovení rovněž na (průmyslové) vzory vyvinuté na objednávku.

46 V tomto ohledu je třeba uvést, že zákonodárce Společenství v tomto odstavci stanovil specifický režim pro (průmyslové) vzory vyvinuté v rámci pracovního vztahu.

47 Toto vyplývá zejména ze skutečnosti, že zvolil při formulaci uvedeného odstavce pro majitele (průmyslového) vzoru vyvinutého v rámci pracovního vztahu výraz „zaměstnavatel“, a nikoliv výraz „komitent“ se zřejmě širším významem.

48 Ze znění čl. 14 odst. 3 ostatně vyplývá, že „zaměstnavatel“ se stává majitelem (průmyslového) vzoru pouze tehdy, vyvine-li ho „zaměstnanec“ při výkonu svých pracovních povinností nebo na základě příkazů svého zaměstnavatele.

49 Co se týče výrazu „zaměstnanec“ je ještě třeba uvést, že zákonodárce Společenství nezvolil v uvedeném ustanovení pro osobu, která (průmyslový) vzor zhotovuje, výraz

„komisionář“, se zřejmě širším významem. Pojem „zaměstnanec“ tak má označovat osobu, která je při zhotovování (průmyslového) vzoru v rámci pracovního vztahu podřízena svému „zaměstnavateli“.

50 Pokud jde o tu část uvedeného odstavce, kde se uvádí „pokud se nedohodnou jinak nebo není vnitrostátními právními předpisy stanoveno jinak“, je třeba upřesnit, že jednak dává stranám pracovní smlouvy možnost určit jako vlastníka (průmyslového) vzoru Společenství „zaměstnance“, a jednak dává členským státům možnost ve vnitrostátním právu stanovit, že vlastníkem (průmyslového) vzoru Společenství je „zaměstnanec“, v obou případech za podmínky, že tento (průmyslový) vzor byl vyvinut v rámci pracovního vztahu.

51 Z toho vyplývá, že zákonodárce Společenství měl v úmyslu vymezit zvláštní režim stanovený čl. 14 odst. 3 nařízení prostřednictvím specifického druhu smluvního vztahu, a to vztahu pracovního, což vylučuje použitelnost uvedeného odstavce na ostatní smluvní vztahy, jako je smluvní vztah týkající se (průmyslového) vzoru vytvořeného na objednávku.

52 Tento výklad je mimoto potvrzen přípravnými pracemi na nařízení.

53 V tomto ohledu Komise uvádí, že v odůvodnění návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o (průmyslových) vzorech Společenství [KOM(93) 342 konečné ze dne 3. prosince 1993] je upřesněno, že zaměstnavatel je vlastníkem (průmyslového) vzoru, jestliže byl tento (průmyslový) vzor vyvinut zaměstnancem při výkonu jeho povinností, které vyplývají z pracovní smlouvy.

54 Ostatně podle Komise – a jak vyplývá z bodů 27 až 32 stanoviska generálního advokáta – zatímco první předběžný návrh nařízení ze strany Komise obsahoval kromě ustanovení o vlastnictví (průmyslového) vzoru Společenství vyvinutého zaměstnancem výslovné ustanovení týkající se vlastnictví (průmyslového) vzoru Společenství vytvořeného na objednávku, posledně zmíněné ustanovení nebylo do nařízení převzato.

55 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 14 odst. 3 se nepoužije na (průmyslový) vzor Společenství vyvinutý na objednávku.

K třetí předběžné otázce písm. a), týkající se výkladu čl. 14 odst. 1 nařízení

56 Touto otázkou se předkládající soud v zásadě táže, zda musí být čl. 14 odst. 1 nařízení vykládán v tom smyslu, že právo k (průmyslovému) vzoru Společenství náleží původci, nebylo-li smluvně převedeno na jeho právního nástupce.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

57 FEIA má za to, že článek 14 musí být jako celek vykládán s ohledem na cíle sledované nařízením a na záměr zákonodárce zavést v této oblasti pouze minimální právní úpravu. Odvolává se zejména jednak na články 27, 88 a 96 nařízení, jež obsahují odkaz na vnitrostátní právní úpravu a opravňují státy k zavedení širší ochrany (průmyslových) vzorů, než je ochrana upravená nařízením, a jednak na šestý, osmý a devátý bod

odůvodnění nařízení, které jsou připomenutím požadavků spojených s dodržováním zásad subsidiarity a proporcionality a uvádějí jako cíl zajištění souladu hmotněprávních ustanovení nařízení s odpovídajícími ustanoveními směrnice 98/71.

58 FEIA mimoto navrhuje vykládat pojem „právní nástupce“ použitý v čl. 14 odst. 1 nařízení jako odkaz na různé možné způsoby nabytí práva k (průmyslovému) vzoru upravené právními řády členských států, včetně způsobu upraveného ZPOPV – nabytí práva osobou, která si (průmyslový) vzor objednala.

59 Podle Komise, společnosti Acierta a Cul de Sac je čl. 14 odst. 1 obecným ustanovením, které přiznává právo k (průmyslovému) vzoru jeho původci. Jediná výjimka z tohoto pravidla je podle jejich názoru uvedena v odstavci 3 a týká se pouze případu, kdy jsou (průmyslové) vzory vyvíjeny zaměstnancem v rámci pracovního poměru vykazujícího znaky závislé činnosti. Co se týče určení majitele práv k (průmyslovému) vzoru Společenství, neexistuje tedy žádná otázka, pro kterou by v nařízení chyběla právní úprava.

60 Acierta a Cul de Sac uvádějí, že právo k (průmyslovému) vzoru Společenství může být smluvně převedeno na právního nástupce.

61 Vláda Spojeného království tvrdí, že čl. 14 odst. 1 nařízení neupravuje vlastnictví v případě, že je (průmyslový) vzor vytvářen na objednávku. Má tudíž za to, že členské státy mohou v souladu s třicátým prvním bodem odůvodnění a čl. 88 odst. 2 nařízení použít svou vnitrostátní úpravu týkající se nezapsaných (průmyslových) vzorů.

Odpověď Soudního dvora

62 Úvodem je třeba připomenout, že v projednávané věci je Soudnímu dvoru předložen pouze případ, ve kterém se jednak jedná o nezapsané (průmyslové) vzory Společenství, jež byly vytvořeny na objednávku, a jednak ZPOPV nestaví takové (průmyslové) vzory na roveň (průmyslovým) vzorům vyvinutým v rámci pracovního vztahu.

63 Jak vyplývá z požadavků jak jednotného použití práva Společenství, tak zásady rovnosti, znění ustanovení práva Společenství, které neobsahuje za účelem vymezení svého smyslu a působnosti žádný výslovný odkaz na právo členských států, musí být zpravidla v celém Společenství vykládáno autonomním a jednotným způsobem, přičemž tento výklad musí být určen s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz zejména rozsudky ze dne 18. ledna 1984, Ekro, 327/82, Recueil, s. 107, bod 11; ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, Recueil, s. I-6917, bod 43, a ze dne 14. prosince 2006, Nokia, C-316/05, Sb. rozh. s. I-12083, bod 21).

64 O takový případ se jedná ohledně pojmů „původce“ a „právní nástupce“ uvedených v článku 14 nařízení.

65 Přitom, pokud by uvedené pojmy byly vykládány v různých členských státech rozdílně, mohly by stejné okolnosti vést k tomu, že právo k (průmyslovému) vzoru Společenství by náleželo v některých státech původci a v jiných jeho právnímu nástupci. V takovém případě by ochrana přiznaná těmto (průmyslovým) vzorům nebyla jednotná na celém území Společenství (viz obdobně výše citovaný rozsudek Nokia, bod 27).

66 Z tohoto důvodu je podstatné, aby výše uvedené pojmy byly v právním řádu Společenství předmětem jednotného výkladu.

67 Takový výklad je potvrzen prvním bodem odůvodnění nařízení, podle něhož „[j]ednotný systém nabývání (průmyslových) vzorů Společenství, [požívá] jednotn[é] ochran[y] s jednotným účinkem na celém území Společenství […]“.

68 Z článku 1 odst. 3 nařízení mimoto vyplývá, že uvedený (průmyslový) vzor může být převeden pouze s účinky pro území celého Společenství, nestanoví-li nařízení jinak.

69 Pokud jde konkrétněji o převod práva k (průmyslovému) vzoru Společenství z původce na jeho právního nástupce ve smyslu čl. 14 odst. 1 nařízení, je třeba uvést – v souladu s tím, co v podstatě tvrdí FEIA, Cul de Sac a Acierta – že možnost takového převodu vyplývá implicitně ze znění uvedeného článku.

70 Krom toho takový výklad vyplývá doslovně z některých jazykových verzí pojmu „právní nástupce“, jako jsou verze německá, polská, slovinská, švédská a anglická, které obsahují v tomto pořadí výrazy „Rechtsnachfolger“, „następcy prawnemu“, „pravni naslednik“, „den till vilken rätten har övergått“ a „successor in title“.

71 Takový převod zahrnuje převod smluvní.

72 Vyplývá totiž z přípravných prací na nařízení, jak zdůrazňuje generální advokát v bodech 46 až 50 svého stanoviska, že původce může právo k (průmyslovému) vzoru smluvně převést na svého právního nástupce.

73 Tento výklad je potvrzen osmým a patnáctým bodem odůvodnění nařízení, které zdůrazňují nutnost přizpůsobit ochranu (průmyslových) vzorů Společenství potřebám všech hospodářských odvětví Společenství.

74 Mimoto je podstatné za účelem ochrany zejména nezapsaných (průmyslových) vzorů Společenství zajistit dodržování práva na zákaz kopií těchto (průmyslových) vzorů, v souladu s dvacátým prvním bodem odůvodnění a čl. 19 odst. 2 nařízení.

75 Kromě původců z řad jednotlivců zmíněných v sedmém bodě odůvodnění nařízení totiž z šestnáctého a dvacátého pátého bodu odůvodnění tohoto nařízení vyplývá, že výrobci nezapsaných (průmyslových) vzorů Společenství mohou rovněž být určitá odvětví hospodářství Společenství.

76 Za těchto podmínek nelze vyloučit, jak uvedla vláda Spojeného království, že právní nástupce je stranou ekonomicky silnější nežli původce a má k dispozici lepší prostředky pro zahájení řízení za účelem zabránění kopírování uvedených (průmyslových) vzorů.

77 Z toho vyplývá, že přizpůsobení ochrany (průmyslových) vzorů Společenství potřebám všech hospodářských odvětví Společenství, které je zakotveno v osmém a patnáctém bodu odůvodnění nařízení, může prostřednictvím smluvního převodu práva k (průmyslovému) vzoru Společenství přispět k zásadnímu účelu efektivního výkonu práv vyplývajících z (průmyslového) vzoru Společenství na celém území Společenství, jak vyplývá z dvacátého devátého bodu odůvodnění nařízení.

78 Ostatně zvýšená ochrana průmyslového designu v souladu se sedmým bodem odůvodnění nařízení podporuje nejen přispění jednotlivých původců k celkové převaze Společenství v této oblasti, ale rovněž podporuje inovaci, vývoj nových výrobků a investice do jejich výroby.

79 Z výše uvedeného vyplývá, že možnost, aby původce smluvně převedl právo k (průmyslovému) vzoru Společenství na svého právního nástupce ve smyslu čl. 14 odst. 1 nařízení je v souladu jak se zněním uvedeného článku, tak s cíli sledovanými nařízením.

80 Vnitrostátnímu soudu však přísluší prověřit obsah takové smlouvy a určit v tomto ohledu, zda bylo právo k nezapsanému (průmyslovému) vzoru Společenství skutečně původcem na jeho právního nástupce převedeno.

81 Výše uvedené úvahy samozřejmě nebrání tomu, aby vnitrostátní soud v rámci uvedeného přezkumu použil právní úpravu smluvního práva za účelem určení, kdo v souladu s čl. 14 odst. 1 nařízení právo k nezapsanému (průmyslovému) vzoru Společenství nabyl.

82 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku písm. a) odpovědět tak, že za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, musí být čl. 14 odst. 1 uvedeného nařízení vykládán v tom smyslu, že právo k (průmyslovému) vzoru Společenství náleží původci, nebylo-li smluvně převedeno na jeho právního nástupce.

Ke třetí otázce písm. b), čtvrté a páté otázce

83 Vzhledem k odpovědi na třetí otázku písm. a) není třeba odpovídat na třetí otázku písm. b) ani na čtvrtou a pátou otázku.

K nákladům řízení

84 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Článek 14 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství se nepoužije na (průmyslový) vzor Společenství vyvinutý na objednávku.

2) Za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, musí být čl. 14 odst. 1 nařízení č. 6/2002 vykládán v tom smyslu, že právo k (průmyslovému) vzoru Společenství náleží původci, nebylo-li smluvně převedeno na jeho právního nástupce.

Podpisy.